І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5837

РІК LXXI. Ч. 181. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1964 No. 181. VOL. LXXI

СЕНАТ СХВАЛИВ $3.3 БІЛЬЙОНА НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ЗАКІНЧЕННЯ ПРАЦЬ КОНГРЕСУ ПРИ КІНЦІ НАЙБЛИЖЧОГО ТИЖНЯ

Вашингтон. — Сенат 24-го вересня більшістю 45 до 16 голосів схвалив суму $3 300 000 000 на допомогу закордонові, на $215 000 000 менше від того, чого вимагав уряд. Ця сума призначена на економічну й військову допомогу заприязненим із ЗДА країнам. Цей законопроєкт Сенат мав прийняти вже давніше, але провідник республіканців у Сенаті, сенатор Еверет МекКінлі Дірксен, присднав до нього законопроєкт про новий розподіл на виборчі округи, і тому так довго тривало схвалення законопроєкту про допомогу закордонові. Республіканці противилися тому, щоб ще в цьому році відбувався новий розподіл на виборчі округи, а ліберальні демократи під проводом сенатора Пола Даґлеса рішуче вимагали, щоб негайно виконано рішення Найвищого Суду з 15-го червня в тому дусі, щоб всі виборчі округи були визначені на засаді числа населення, бо тепер сільські округи мають деколи менше число населення в порівнянні з міськими, головно у великих метрополіях. Схвалений Сенатом законопроєкт, визначає висоту видатків на допомогу закордонові, пізніше має бути схвалений законопроєкт, скільки на окремі пункти в закордонній політиці зможе уряд видати впродовж цього фінансового року, що кінчиться 30-го червня 1965-го року. В прийнятому проєкті є окремий пункт про те, що ЗДА зможуть продавати фармерські продукти Юґославії та Польщі тільки за доляри. Уряд був проти цього проєкту, бо він хотів би ці дві держави трактувати інакше, як всі інші держави комуністичного бльоку. Цього самого дня Сенат схвалив більшістю 54 до 11-ох голосів рішення спільної конференції, складеної із сенаторів та конґресменів в справі того, щоб на програму Харчі для Миру признати суму $4 000 000 000. В працях Сенату видко великий поспіх, бо провід його плянує закінчити працю при кінці найближчого тижня, щоб 35-ох сенаторів, які стараються про перевибір, могли взяти участь у виборчій кампанії, бо до виборів вже тільки 6 тижнів. Палати признали на допомогу закордонові суму $3 516 700 000, але під час дебат в Палатній Комісії Видатків суму цю зменшено до $3 300 000 000. Хоч признана сума є ця сама в обох Палатах, то схвалений проєкт в Сенаті мусить іти на вирішення до спільної конференції, бо Сенат додав до нього резолюцію про розподіл на виборчі округи. Цю резолюцію прийнято більшістю 44 до 32 голосів. Компромісову резолюцію запропонував провідник демократичної більшости в Сенаті сен. Майк Менсфілд. Ця резолюція є лагідніша від того, чого домагалися республіканці під проводом сен. Дірксена, який проєктував, щоби Конґрес відклав розподіл на виборчі округи аж до початку 1966-го року. Згідно з проєктом сенатора Дірксена рішення Конґресу мало бути обов'язкове для федеральних судів, а сен. Менсфілд запроєктував резолюцію, згідно з якою Конґрес висловлює свою думку про те, що суди мають мати 6 місяців часу на те, щоб можна було перевести розподіл на виборчі округи з таким самим числом населення. Після схвалення цієї резолюції гадають, що можна буде скорим темпом викінчити важливі законопроєкти, які мають бути схвалені в обидвох Палатах. Але важко передбачити, щоб Конґрес міг закінчити працю до кінця найближчого тижня, якщо всі найважливіші праці мали б бути схвалені ще на цій другій сесії 88-го Конґресу.

Звіт Комісії Воррена доступний буде пресі в неділю 27 вересня

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Джордж Ріді повідомив, що преса, телевізія й радіо в неділю 27-го вересня о год. 6:30 вечором за східнім літнім часом дістануть звіт так званої Комісії Воррена про вбивство президента Кеннеді в дні 22-го листопада 1963-го року. Президент Джансон дістав цей звіт вже в четвер 24-го вересня від голови Комісії головного судді Ерла Воррена, з яким були в Білому Домі і 5 інших членів цієї Комісії, яка досліджувала цю справу майже 10 місяців з доручення президента Джансона. Звіт виданий урядовою друкарнею коштуватиме в м'якій оправі $2.50, а в твердій — $3.50. Нюйоркське В-во Бентем має видрукувати цей звіт два дні пізніше і продаватиме по одному доляреві. За два дні мають надрукувати 300 000 перших примірників цієї книжки.

Хто хоче голосувати — мусить своєчасно зареєструватися

Ню Йорк. — 3-го листопада відбудуться вибори президента ЗДА, 435-ох конґресменів, 35-ох сенаторів та деяких губернаторів, посадників, суддів та інших вибираних становищ. Але голосувати зможе тільки той виборець, хто є зареєстрований. Час реєстрації є різний в окремих місцевостях. Виборці повинні цим поцікавитися та зареєструватися своєчасно, щоб 3-го листопада могли виконати свій громадянський обов'язок та голосувати згідно зі своїм сумлінням на тих кандидатів, яких уважають за найкращих до виконування того становища, на яке вони кандидують.

Пентаґон заперечує вістки про нове скорочення американських збройних сил у Европі

Вашингтон. — „Журнал Збройних Сил" повідомив сьогодні в найновішому випуску про можливе нове скорочення американських збройних сил у Західній Европі. Мали б бути відкликані 10 тактичних ескадронів летунства з Англії і Західньої Німеччини. Журнал, що подав вістку про цей новий плян Пентаґону, звичайно має добрі джерела. У статті сказано, що за скорочення американських збройних сил у Европі виступає секретар оборони МекНамара, але цьому противиться державний секретар Дін Раск. Департамент оборони, в свою черґу, повідомив, що „не плянується відкликання жадного бойового ескадрону американського летунства з Европи". Асистент секретаря оборони Артур Силвестер, заявив: „Декілька місяців тому уряд розглянув питання про кількість американських збройних сил у лавах військ держав Північно-Атлантійського Пакту, НАТО, в 1965-му році, і повідомив НАТО про вислід". Далі він сказав, що ЗДА не мають наміру забирати будьякі свої воєнно - повітряні сили з НАТО і тепер немає плянів на перегляд цього питання. Але в заяві А. Силвестра залишено „двері" — для можливого скорочення не бойових, себто допоміжних, американських військових формацій в Европі. У минулому Пентаґон заперечив вістку про відкликання одного з чотирьох панцерних полків із Зах. Европи, однак панцерна дивізія, послана до Західнього Берліну під час кризи, таки була відкликана до ЗДА.

Сталевари вдоволені з розвитку економіки; вимагають зменшення числа безробітних

Атлантик Сиіі, Н. Дж. — Спілка Об'єднані Сталевари Америки схвалили резолюцію в економічних справах, змагаючи до того, щоб економіка з успіхом могла збільшуватися під час автоматизації, але щоб одночасно могло в цій країні настати повне затруднення. В резолюції підкреслюється —той факт, що ЗДА переживають найдовший період добробуту після другої світової війни. Але одночасно згадується і те, що поважне число безробітних і надалі залишається найповажнішою проблемою внутрішньої політики цієї країни. Найбільше число безробітних є між неграми, молоддю та старшими особами. —Під час договорів про працю мають звертати увагу на те, щоб автоматизація праці не відбирала затруднення людям. Але справа механізації праці є така широка, що нею повинен заниматися також і федеральний уряд. Конвенція Спілки Сталеварів прийняла,, між іншими, такі резолюції: 1. Уряд повинен збільшити свої інвестиції в Америку та призначити більше фондів на будову домів, відному міст, нові автостради, шпиталі і школи.
2. Треба схвалити закон про зменшення числа годин праці при цій самій платні, та про те, щоб за години понад норму праці платили працедавці подвійно. 3. Уряд має збільшити допомогу тим районам, де є більше число безробітних. 4. Робітники повинні діставати допомогу, коли їм приходиться змінити місце праці із причин, від них незалежних. 5. Треба виготовити програму перевишколу робітників, що є без праці.

Громада в Дітройті приготовляє дві великі імпрези

Дітройт, (Д. К.) — Українська Громада в Дітройті стоїть на порозі двох великих імпрез. Дня 17 жовтня 1964 року в Шератон - Кеділлак, найкращому готелі цього міста, Українські Градуанти з Дітройту й Віндзору святкуватимуть свій Срібний Ювілей великим бенкетом. У програмі передбачено представлення 6. президентів, Українців Року і студентів, котрі дістали цьогорічні стипендії в сумі $1 000. На окрему увагу заслуговуватиме традиційний вже вибір „Українця Року" на 1964-ий рік. Панна Маруся Бек, радна міста Дітройту і минулорічна „Українка Року", виголосить головну промову. Головою Бенкетового Комітету є д-р Денис Квітковський, а головою Комітету Вибору Українця Року д-р Павло Джуль.

Наступного дня, 18-го жовтня, в авдиторії Форда, найкращій і наймодернішій концертовій залі Дітройту на кругло 3 000 місць, відбудеться Фестиваль Української Пісні і Танцю. В програмі беруть участь м. ін. такі визначні мистецькі сили: оперова співачка Галина Андреадіс, хор „Трембіта" з Дітройту та танцювальний ансамбль „Чайка" з Гемілтону, Канада, при співучасті Української Мандолінової оркестри „Кобзар" з Дітройту. Фестиваль відбудеться під гаслом „У поклоні Т. Шевченкові", закінчуючи в цей спосіб надзвичайно успішні Шевченківські святкування в Дітройті. Цей Концерт - Фестиваль буде також частиною святкувань 25-ліття існування вельми заслуженого Т-ва Українських Градуантів. Концерт - Фестиваль уряджують: Українські Ґрадуанти, Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в Дітройті та Стипендійний Фонд ім. Івана Франка при УРС. Увесь прибуток призначений на стипендії для студентів. Багато американців і чужинців, особливо студентів, уже закупили квитки. В українській громаді Дітройту-Віндзору й околиць продаж квитків іде скорим темпом. Цей концерт - фестиваль заповідається одним із найкращих дотепер.

● **Старша донька Президента** 20-річна Линда Бирд Джансон студіює історію в університеті Джордж Вашинґтон, записавшися на виклади старинної та англійської історії, а також на лекції економіки і соціології.

Країни Латинської Америки протестують проти обмеження торгівлі із ЗДА

Вашингтон. — Представники латинських американських держав турбуються тим, що Конґрес ЗДА плянує ухвалити закони, які обмежили б експорт із Латинської Америки до ЗДА, і цим самим погіршили б економічне становище численних американських країн. Цією справою займаються амбасадори окремих американських країн та голова Міжамериканського Комітету Союзу для Поступу Карльос Санч де Сантамарія. Латинська Америка турбується тим, що Палата відкинула проєкт —про те, щоб ЗДА стали членом порозуміння в справі кави та квоти на неї. Сенат і Палата схвалили закон про обмеження імпорту м'яса з Латинської Америки. Конґрес ще й досі не вирішив справи продовження закону про імпорт цукру. Треба знати, що 14 латинських американських держав продукують каву, а 11 з них експортують цукор. Кава й цукор є для численних держав головним джерелом прибутків. М'ясо експортують Арґентина, Уруґвай та деякі держави Центральної Америки, але зменшення імпорту м'яса до ЗДА має велике значення символічне і спричиняє невдоволення в Латиській Америці. Амбасадори південноамериканських держав інтервеніюють в американських чинників, щоб не допустити до зменшення торгівлі між ЗДА і американськими державами.

У Британії виборчі шанси консерватистів і соціялістів майже рівні

Лондон. — Останні опити публічної опінії, роблені великими лондонськими газетами виявляють майже однакові виборчі шанси обох головних тепер політичних партій — Консервативної і соціялістичної Партії Праці. Британські журналісти, політики і „специ" від виборчої аритметики здивовані, чому корисні для консерватистів теперішні опити суперечать місцевим виборам в останніх двох роках, які з-правила виходили у користь соціялістів. За вислідами тих місцевих доповняльних виборів керівні діячі Партії Праці заповідали, що вони здобудуть в парляментарних виборах більшість яких 100 мандатів коштом консерватистів. Тепер вони скромніші, зате зросли надії провідників колись панівної, потім скарловатілої Ліберальної партії, що на тій змінливості настроїв можуть скористати вони, як посередня сила між консерватистами і соціялістами. Ото ж в англійській пресі вже появились здогади, що після виборів виявиться реальна можливість коаліції консерватистів і лібералів — проти соціялістів.

В Італії зарисовується можливість з'єднання правих і лівих соціялістів

Рим. — Міністер закордонних справ в теперішньому центро - лівому уряді Альдо Мора, лідер правих соціялістів Джузеппе Сараґат, заявив у пресовому інтерв'ю в журналі „Еспрессо", що італійська Соціял - демократична партія не дозволить „втиснути" себе в названий уряд, якщо той уряд відхилився би від теперішньої своєї соціял - економічної програми, на базі якої праві соціялісти Сарраґата і ліві Пістра Ненні приступили до коаліції з християнськими демократами. Ліві соціялісти Ненні від 1947 року майже впродовж десятьох років співпрацювали з комуністами та були під комуністичним диктатом. Але Пістро Ненні вивів цю партію з-під залежности від комуністів, спершу неофіційно підтримував уряд християнських демократів, правих соціялістів і лібералів, а тепер належить до урядового бльоку.

Сестри Василіянки випустили пропам'ятний медальйон

Рим. — Генеральна Капітула Сестер Чину Святого Василія Великого в Римі випустила медальйон на пам'ятку авдієнції Сестер в Папи Павла VI, з нагоди Другої Генеральної Ради Сестер Василіянок, що відбулася в Римі 3 серпня 1963-го року під проводом ВПреосв. Верховного Архиєпископа Митрополити Йосифа Сліпого — інформує офіціяльний орган Ватикану „Оссерваторе Романо". Медальйон виконав папський медаліст Педро Джіяннаолі і це є перший український медальйон, випущений в Римі, від 1595-го року, в якому Папа Климентій VIII доручив видати медальйон „Рутеніс Рецептіс" на пам'ятку української церковної унії з Римом. Теперішній медальйон на одній стороні має — показані на фотознімці побіч — образи св. Василія і св. Макрини та напис грецькою й українською мовами, а на другій стороні є фрагмент благословення Сестер Василіянок Папою Павлом VI та напис: Папа Павло VI благословить Раду Сестер Василіянок, 1963. Медальйони — бронзовий в ціні $3.00 і алюміновий в ціні одного доляра можна замовляти в манастирі Сестер Василіянок в Асторії: Sisters of St. Basil the Great, 4207 Ditmar Blvd., Astoria, L.I., N.Y.

КАРДИНАЛ З ВІДНЯ ТАВРУЄ „ВОЙОВНИЧИЙ АТЕЇЗМ" В СОВЄТАХ

Рим. — Австрійський кардинал Франц Keніґ з Відня виступив на Вселенському Соборі в минулий четвер 24 вересня ц. р. з різким натавруванням „войовничого атеїзму" держав, які не дозволяють на будь-який вияв католицизму та карають за виконування релігійних практик. Кардинал Кеніґ не назвав за іменем Совєтського Союзу, але ніхто не міг мати найменшого сумніву, що річ іде про большевиків, коли він говорив про „країну, де мільйони населення не мають релігійної свободи" Кардинал Кеніґ висловив жаль, що в тому параграфі статті про „Вселенську Церкву" у декреті „Про Церкву", де пропонується ствердити право кожної людини визнавати таку віру, яка відповідає її совісті, нічого не говориться про мільйони тих, які взагалі не мають права признаватися до католицизму та мати католицькі святині. Кардинал Кеніґ ствердив, що „войовничий атеїзм", який спутує свободу релігійного вірування, перечить людській гідності і порушує міжнародню конвенцію з 1948 року, схоплену в Декларації прав людини. Зрештою, кардинал Кеніґ виступив беззастережно в обороні декларації права індивіда на вірування за своєю вподобою, при чому він заявив, що Церква мусить визнати моральну свободу індивідуальної совісти та суспільну свободу зібрань і релігійних практик не - католицьких груп. Що більше, він заявив, що хоч Католицька Церква мусить зберегти свою доктрину, що тільки вона правильно з'ясовує християнську правду, проте вона мусить формально проголосити право кожної людини до роблення помилки, хоч би навіть це відбувалося із шкодою для душі і спасення даної одиниці. Таким чином більшість теперішнього Вселенського Собору висловлюється за радикальну зміну колишнього становища, що Церква є відповідальна за спасення кожної людини, тому вона має визначувати вірування людей і прихиляти до католицької віри всіма можливими засобами. Це принципове становище було доґматичною підбудовою існування так званої Святої Інквізиції. Правда, проти проєктованої декларації виступали в минулий четвер знову владики з країн із більшістю католицького населення, особливо італійці та еспанці. Тому — за твердженням газет — існує тенденція, щоб у проєктованій декларації про свободу вірування, було застереження, що свобода вірування не виключає схвалювання державних законів про заборону розводів і обов'язкове навчання релігії в усіх школах, з підпорядкуванням такому державному законодавству всіх громадян держави, також не католиків.

У Данії уряд програв вибори — подався до димісії

Копенгаґа. — У парляментарних виборах в Данії в минулу середу 23 вересня коаліційний уряд, зложений з соціял - демократів, —і —радикалів, втратив ту крихку підставу, якою була більшість на один голос. Той голос втратила Радикальна партія, але ця поразка була для уряду тим прикріша, що водночас опозиція зискала чотири мандати. Тому прем'єр, лідер Соціял-демократичної партії, Отто Краґ, зголосив димісію цілого уряду на руки короля Фредеріка IX, який зараз-же розпочав наради з лідерами всіх політичних партій. Данський парлямент нараховує 179 послів. За вислідами цих останніх виборів соціял - демократи мають у ньому 76 мандатів, ліберали 38, консерватисти 36, радикали 10, соціялістичні „народники", насправді комуністи 10, „незалежні" 5, два посли з Ґренляндії і 2 з островів Фарое. Тому, що ні одна данська партія не має абсолютної більшости в парляменті — неминуча міжпартійна коаліція. Можливо, що Отто Краґ дістане доручення творити новий уряд, бо він користується великою популярністю, яку збільшила зручність, відвага і гідність, з якими він трактував недавно неприємного гостя — Нікіту Хрущова.

На Кіпрі арештовано 5-ох шведських військових за перевіз зброї для турків

Нікозія. — Трьох шведських старшин і двох вояків, членів шведської частини в різнонаціональному війську Об'єднаних Націй на Кіпрі, арештовано, коли в двох вантажних автомобілях, що їх вони ескортували, знайдено транспорт зброї, яку вони хотіли перевезти з турецької оселі Коккіна до іншої турецької оселі Лефка. Ці обидві, як і всі інші, турецькі оселі є насправді відірвані від світу та постійно окружені кіпрсько - грецькими озброєними людьми, військовими і цивільними. Кіпрські греки насильно перевели ревізію в тих возах, стеживши перед тим за ними. У тих возах знайдено 75 автоматів, 250 ручних гранат, багато амуніції, міномети і т. д. На місце інциденту виїхав негайно головний командант війська ОН на Кіпрі, індійський генерал Кодендера Тімайя. Арештованих шведських військовиків відішлють до Швеції, де їх поставлять перед військовий суд. Тим часом на Раді Безпеки ОН прийнято постанову про продовження перебування міжнародного війська на Кіпрі до 28-го грудня ц. р., однак той інцидент з шведськими вояками, що так виразно заманіфестували свої симпатії туркам, вплине, мабуть, на те, що військо ОН далі не матиме права свобідно порушуватись на території Кіпру, за що воно старалося.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній американський амбасадор** до Південного В'єтнаму Генрі Кебот Ладж відвідав канадійського прем'єра міністрів Лестера Б. Пірсона та канадійського міністра закордонних справ Пола Мартина та інформував їх про становище ЗДА в справі Південного В'єтнаму. Ця конференція відбулася в Оттаві. Канадійський уряд політично підтримує американське становище в цій справі.

● **Політичні провідники** у Вашингтоні і міські урядовці в столиці погодилися в тому, щоб інавґураційний похід нового президента в дні 20-го січня 1965-го року скоротити майже на одну милю. Цей похід іде з Капітолю до Білого Дому. Представники 50-ох стейтів в іншому місці приєднуватимуться до походу, і цим способом він буде коротше тривати.

● **Уряд Публічного Здоров'я** рекомендує нову кампанію за те, щоб цієї осени й зими щепити молодших людей проти поліо. Д-р Алберт Е. Сейбін не є вдоволений цим закликом, бо, на його думку, проти поліо повинні щепитися і старші особи, чоловіки і жінки, бо це щеплення є дуже просте і недороге. Д-р Сейбін є винахідником вакцини, якою щепиться тим способом, що її заживається доусно.

● **Статистичне бюро** повідомляє, що в липні цього року продано 56,000 однородинних домів, на 4 відсотки більше, як в червні ц. р. В перших сімох місяцях продано таких домів 347,000, а в 1963-му році в тому самому часі — 340,000. Пересічна ціна таких домів виносила дол. 19,100, а 1963-го року — дол. 18,400.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„Радянська Україна" цитує сен. Фулбрайта

Київська „Радянська Україна" з 10 вересня в замітці під заголовком „США не уникнуть катастрофи" зацитувала такий вислів Фулбрайта: „Чи повинні ми продовжувати шукання шляхів, зменшення напружености в холодній війні?.. чи може нам відмовитись від політики президентів Трумана, Айзенгавера, Кеннеді і Джансона і повести країну в хрестоносний похід, щоб знищити комунізм у всьому світі?"... „Рад. Україна" стверджує, що „сенатор Фулбрайт відзначив, як позитивний фактор, досягнення угод між Заходом і Сходом", зокрема „початок програм обмінів у галузі освіти й культури".

Документальний фільм „Олександер Довженко"

Київська студія ім. О. Довженка випустила з нагоди 70-річчя народження видатного українського кіномистця і повістяря Олександра Довженка документальний фільм.

У ньому — кадри з села Сосниці, мати-селянка, батько, уривки з фільмів О. Довженка — але жадного кадру з фільму „Звенигори". Московська преса називає О. Довженка „великим совєтським режисером". „Літературна Україна" з 11-го вересня пише про нього, як про „великого сина українського народу".

Наклад — 390 примірників

„Видавництво „Мистецтво" випустило в світ „Збірник пісень для ансамблю кобзарів-бандуристів". Упорядкував та обробив М. Полотай. „Пісні, вміщені тут, — безумовне свідчення неув'ядних творчих сил нашого народу... — сказав у передмові до збірника поет-академік Максим Рильський... Явною помилкою є абсолютно нічим не оправданий тираж — 390 примірників. Адже в передмові акад. М. Рильського цілком справедливо сказано, що бандуристи у нас уже обчислюються тисячами!" („Радянська Культура" з 3 вересня).

Нові кишенькові радіоприймачі

У Дніпропетровську „робітники радіозаводу освоїли випуск нової серії кишенькових радіоприймачів на півпровідниках (транзисторів — ред.): „Юпітер". Вага „Юпітера" 320 грамів, він добре приймає радіомовні станції на діяпазонах довгих і середніх хвиль. Новинкою є також радіоля „Чайка". Вона приймає програми на середніх, довгих та ультракоротких хвилях, має програвач з трьома швидкостями". Кишеньковий приймач „Юпітер" і радіоля „Чайка" не можуть приймати програм на коротких хвилях, отже з-за кордону. (За „Радянською Україною" з 4 вересня).

У СВІТІ

● **Польський архиєпископ** Юзеф Гавліна, який ще в четвер минулого тижня промовляв на Вселенському Соборі у сповидно доброму здоров'ї — несподівано помер в минулий понеділок у Римі у віці 71 років. Архиєпископ Гавліна був в р.р. 1933-39 головним духовником польських збройних сил. За першої світової війни служив короткий час в німецькій армії, був на фронті в Палестині, дістався в полон і був два роки інтернований в Єгипті. У перших днях другої світової війни був ранений відламком бомби. Зміг втекти за кордон і від того часу перебував постійно у Римі.

● **Диктатор Східньої Німеччини** Вальтер Ульбріхт приїхав з офіційними відвідинами до Юґославії. Вправді назустріч йому вийшов Тіто, але ціле прийняття Ульбріхта на летовищі тривало 12 хвилин. Газети стверджують, що ще ніодного чужинецького президента чи прем'єра не приймали так холодно і байдужньо, як Ульбріхта. Тіто здає собі справу, що Ульбріхт, московський лакей, є зненавиджений всіма німцями. Ульбріхт вже вернувся до Східнього Берліну.

● **З Комуністичної Мадярщини** прибули до Риму на Вселенський Собор 9 архиєпископів і єпископів, з того шість таких, які були тільки за тиждень раніше призначені. Це перший наявний доказ полегшення становища Католицької Церкви на Мадярщині за новопідписаною умовою між Ватиканом і комуномадярським урядом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Мир і війна та вибори

Ведучи передвиборчу кампанію під гаслом „Мир і добробут", речники Демократичної партії звертають вістря проти республіканського кандидата Беррі Голдвотера, закидаючи йому легковажний підхід до справи миру і стараючись здискредитувати його, як небезпечного „ризиканта". Вони твердять, що проведення у практиці політики визволення та гостре реаґування на всі комуністичні зачіпки збільшить міжнародне напруження, що не є в інтересах світового миру.

Ось в цьому й полягає сутня різниця підходу до проблеми миру в закордонній політиці ЗДА, як її формулюють обидві керівні американські партії. Демократи стверджують, що мир є найголовнішою ціллю закордонної політики, але радять боронити його „інтеліґенцією, ясним поглядом і з глибоким вичуттям реальности". Визнаючи комунізм за загрозу, вони у своїй партійній плятформі все ж промовчують потребу поборювати його скрізь, де тільки можна. Вони висловлюють свої симпатії до поневолених народів і обіцяють підтримку їх спробам визволення „мирними засобами", але обмежуються тільки народами з-поза теперішніх кордонів Совєтського Союзу та трьома балтійськими країнами. Демократична партія, йдучи по лінії актуальної політики Державного Департаменту, не згадує ані про агресивність, імперіялізм та колоніялізм Москви, ані взагалі про холодну війну, начебто її вже немає. „Відповідальний провід, без страху, але й неохочий до зайвого ризика, звернув міжнародну течію у користь миру". — сказано в демократичній плятформі. Покликаючись на внутрішні суперечки в комуністичному таборі, ця плятформа твердить, що „міжнародний комунізм утратив свою єдність і розгонову силу".

Республіканці також не заперечують потреби миру. Виступаючи на телевізійній програмі в минулий вівторок разом з колишнім президентом Д. Д. Айзенгавером, сенатор Голдвотер рішуче заперечував, начебто він є „палієм війни". Але республіканці заявляють, що само тільки стримування комуністичного наступу і зберігання збройної сили, як потенціяльного оборонця безпосередньо загрожених інтересів Америки — це недостатній спосіб ґарантувати тривкість миру. Мир — кажуть вони — може бути тривко заснований тільки на волі всіх народів, і тому треба ту волю проповідувати скрізь і всюди. Вони закидають демократам нерозуміння або легковаження динаміки політичної війни, що її безперервно ведуть комуністи. Тому вони вважають, що треба говорити про волю й таких підсовєтських країн, як Україна та інші країни поневолені большевиками, треба рішуче протидіяти можливості допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, загрозивши власним виступленням звідціль — треба визнати екзильний уряд Куби і сприяти роботі кубинських еміґрантів - революціонерів; треба виявляти ініціятиву у пропаґанді волі проти комуністів на кожному кроці.

Очевидно, що така республіканська рецепта, проведена у практиці, зліквідувала б нинішню міжнародну нібито відпружену атмосферу і внесла б у неї момент загострення. Але й тепер найвищі совєтські головачі, разом з Хрущовим та Мікояном, лають Америку за її „імперіялістичну" політику в Південній Азії, в Конґо, на Кіпрі, рахуючи на брак реакції збоку Америки. Кожна відважна політика має елемент ризика. Але без відважної політики не можна зменшити комуністичних впливів у світі. Без відважної політики не можна змінити того абсурдного стану, що в центрі Европи панують лакеї Москви, зненавиджені тамошніми народами. Головна різниця між становищами двох сторін у теперішній виборчій кампанії та, що одна з них, демократична, мабуть таки справді вірить у можливість „співіснування", а друга, республіканська, не вірить у таку можливість на довшу мету.

Початок сезону

Перегорнімо першу-ліпшу українську газету із ЗДА чи Канади за останні два тижні і побачимо рясний урожай оголошень, реклям, повідомлень, звернень, закликів... Після літньої відпустки знову закипає організоване українське життя. Розпочали працю школи українознавства, школи та курси балету, малярства, танцю; відновив працю Український Музичний Інститут, літературно - мистецькі клюби по великих містах Америки й Канади. Організатори вдаються до координації і узгіднень про місце й час різних імпрез, щоб не було прикрих збігів. 1964-ий рік — це ювілейний рік Т. Шевченка. Під незабутнім враженням відслонення пам'ятника Кобзареві у Вашинґтоні і досі живе наша спільнота, обговорює ту подію в пресі, на зборах, засіданнях. Як відгомін того свята — відбудеться восени в різних літературно - мистецьких клюбах показ світлин - прозірок з Вашинґтону, обговорення тієї події. Характер і тематика вже оголошених імпрез справді багата й різноманітна, вона свідчить про творче життя української спільноти за океаном. Та є тут і свої проблеми.

Багато наших імпрез є імпрезами старших: старші віком громадяни на сцені і такі ж у залі. Впадає у вічі відсутність молоді, чи значної частини молоді. Гадаємо, що варто в цьому новому сезоні всюди, де лише можливо, активно включати творчі молоді сили, як співвиконавців на концертах, святкуваннях, виставах. Присутність української молоді на сцені викличе й більшу присутність її у залі. Не може бути повторення прикрого факту, що мав місце в Мелбурні, в Австралії, коли після 189 проб з дітьми-виконавцями одної п'єси „заля світила пусткою". Правда, в Аделаїді молодим виконавцям пощастило, там мали повнісіньку залю дітей і дорослих.

У зв'язку з початком нового сезону приходить на думку ще й роля преси. Її роля — виключно велика, від заохоти до участи виконавців і глядачів — до об'єктивної інформації про кожну виставку, концерт і т. п. Тому, що фізично неможливо побувати відразу на всіх імпрезах, наша преса своєю доброю інформацією тримає громадянство в курсі всіх справ, зокрема культурного і організованого життя. Однак, не раз помічається в цій інформації перебільшення в сторону „майже геніяльних дітей". Є певно й такі, але вони справді рідкісне явище. Є також перебільшення в дописах про концерти та виставки, зокрема в перелікові усіх виконавців, усіх виконаних чи виставлених творів, усіх продеклямованих віршів. Відчувається гіперболізаційна оцінка звичайних проявів культурного життя. Таке перебільшування шкодить усім — виконавцям і читачам, даремно забирає тісну „житлову площу" наших часописів. Звичайно, треба виділяти й підкреслювати те, що варте справді позитивної або справді неґативної оцінки. На щастя, ми не бідні на справжні таланти. Новий сезон заповідається цікаво. До нього вже підготувалися виконавці. Слово за масовим відвідувачем.

О. Жданович

РИЗИКОВНА ПОДОРОЖ ДЕ ҐОЛЛЯ

Париж. — Де Ґолль вилетів у подорож до Південної Америки, яка триватиме два тижні й вестиме його через десять країн цього континенту, починаючи від Венесуелі, через Чіле й кінчаючи на Параґваї. Це найбільша подорож, яку відбув будь-коли будь-який голова держави европейського континенту.. Зрозуміло, що вже хоч би з огляду на це викликає вона безліч коментарів, зокрема у Франції.

Французька преса виразно горда з того, що Південна Америка так сердечно запрошувала президента республіки (ці рядки пишемо в день виїзду де Ґолля, і годі сказати ще щось про реакцію паризької преси). Горда вона й відвагою де Ґолля, що в своєму віці рішився пуститися в таку далеку дорогу. Не бракує голосів, які побоюються за здоров'я президента. А є навіть такі, що ставлять під сумнів, чи висліди подорожі оправдають аж таке ризико для його здоров'я?

Чого ж де Ґолль може сподіватися?

Це питання ставили собі всі поважніші паризькі часописи. Відповіді були різні, але всі згідні в тому, що подорож не буде даремною.

З де Ґоллем не їде великий штаб спеціялістів, і годі уявляти собі негайні контракти для французької промисловости, негайні господарські чи політичні договори. Але нема сумніву, що відвідини де Ґолля затіснять зв'язки Південної Америки із Францією.

Де Ґолль відомий як великий чарівник. У багатьох випадках його подорожей по Франції бувало так, що зустрічали його холодом. Але промову його холодно наставлена юрба приймала ентузіястичними оплесками. У всіх виборах, при всіх референдумах найкращим пропаґандистом був сам де Ґолль. Його остання промова перед голосуванням завжди перерішувала висЛід. А що вже й казати про холодніших від французів німців, які після виступів де Ґолля в Німеччині горлали „Марсельєзу" голосніше, як колись гітлерівські пісні...

Отож, не може бути сумніву, що де Ґолль „здобуде серця" народів тих держав, які відвідає. Він збільшить у них моду на все французьке, а це означатиме збільшення імпорту з Франції книжок, журналів, парфумів, літаків...

Деяка частина французької преси навіть виступає проти цієї подорожі, побоюючись, що де Ґолль, бажаючи протиставитись Америці, візьме зобов'язання дати країнам Південної Америки непосильні для Франції кредити, обтяжить державний бюджет та платників податків. Ці побоювання не мають підстав. У фінансовій політиці де Ґолль ніколи не поривався конкурувати з Вашинґтоном. Він виразно заявив, що сила Франції — в її духових здібностях, і їх вона повинна завжди експортувати задля свого престижу.

Це означає, що де Ґолль хоче підсилити впливи Франції в південноамериканських країнах експортом не так виробів, як людей: учителів, інженерів, техніків, а ті вже згодом сприятимуть збільшенню торговельних оборотів із Францією.

При всій своїй самопевності, де Ґолль великий ідеаліст. Він знає, що з Америкою йому не мірятися ні у військовій, ні в господарській ділянці. Коли Франція має сказати слово, яке мало б світовий розголос, то це слово в ділянці культури й політики. І в цьому полягає ризико цієї подорожі. Ще більше, як ризико надірвати здоров'я людини, що має 73 роки і недавно перейшла поважну операцію.

Держави Південної Америки — відносно молоді. Її народи дуже чутливі і вразливі на гонор. Ще донедавна Америка цього не розуміла, а бизнесмени й численні політики не розуміють цього ще й сьогодні. Щойно президент Кеннеді збагнув це, переводячи в життя свій плян господарської допомоги із закраскою спільного зусилля, а не обдаровування біднішого. Цей же самий Кеннеді виразно заявив, що він радо бачив би Францію як другого репрезентанта західнього бльоку на просторах Південної Америки.

Ризико подорожі де Ґолля лежить в тому, що він може використати ресантимент південноамериканських народів до ЗДА. Може використати їхнє почуття причавлености американським капіталом, на чому так грає Кастро й комуністи взагалі. Може використати це для підбурення південноамериканських народів проти ЗДА. Цим би він тільки збільшив вплив комуністів, бож Франція не може для цих народів замінити допомогу й ґарантії, що їх дають ЗДА.

Але де Ґолль — і фантаст, і реаліст. До тієї міри реаліст, що його фантазії стають дійсністю. Адже пройшла його концепція об'єднання Европи, адже замирення Франції з Німеччиною є справою доконаною, атомова зброя стає дійсністю, а при тому саме напередодні його виїзду міністер фінансів представив бюджет на 1965 рік, вперше за 36 років зрівноважений, що викликало подив у деяких американських економістів.

З цими успіхами за плечима стане де Ґолль перед масами південних американців. Але одночасно стане він перед ними й із запевненням, що тільки єдність може врятувати духові, політичні й господарські цінності Заходу. Його бо опортунізм у відношенні до червоного Китаю позірний.. Він випливає з незламної віри в перемогу духових вартостей Заходу. Де Ґолль виразно стоїть по західньому боці барикади. У великих змаганнях між Заходом і Сходом він певний перемоги першого.

І саме в ім'я цієї перемоги він змагається із З'єднаними Державами за рівноправність усіх народів, за права їхні також на свою власну думку, бож коли Москва втратила на Сході лідерство, то й Америка не може втримати лідерства неподільно на Заході. Але де Ґолль ніколи не заперечував, що ЗДА, як найбільша потуга, має свої права, виконавши стільки обов'язків.

У хвилині, коли пишуться ці рядки, певности про вислід подорожі де Ґолля не може ще бути. Це — тільки припущення. Але осмілюємося твердити, що вони слушні.

Я. Шумелда

РУМУНСЬКИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Які є реальні можливості для виходу Румунії з совєтського бльоку?

Всю складність цього питання видно з того, що науково правдоподібна відповідь вимагала б дослідження кількох проблем із різних ділянок життя та науки. Для прикладу, необхідним було б вивчити поведінку комуністично-тоталітарно сформованої людини, процеси та тенденції політичних роздорів, психологічну структуру політичних керівників Румунії і держав комуністичного бльоку.

Метою цієї статті не є входити в подробиці румунсько-совєтського конфлікту, передбачати його розвиток чи роздувати його до розмірів епохальної події. Залишається факто, що, не зважаючи на конфлікти всередині країн совєтського бльоку, комунізм робить щораз нові вибої в Азії, Африці та Америці, тоді як у комуністичних країнах жадних основних змін не спостерігається. У великій мірі ці конфлікти, які, без сумніву, віддзеркалюють протиріччя комуністичного табору, є шуканням шляхів, при допомозі яких можна було б успішніше скомунізувати весь світ. І Румунія є немов калейдоскопом, в якому ці протиріччя та шукання яскраво відбиваються.

Паризький мировий договір з 1947-го року затвердив Румунії кордони з 1-го січня 1938-го року, за виїмком мадярського відтинку, де прийнято стан з 1-го січня 1938. У порівнянні з 1939 роком Румунія втратила, головно на користь Совєтського Союзу (Молдавія) 57 619 кв. км., і ця втрата створює атмосферу совєтсько - румунських упереджень, скріплених грубою поведінкою совєтських військ, які 1944 ввійшли були на територію Румунії, де частинно залишалися до 1958-го року. Створені в повоєнних роках різного роду совєтсько - румунські спілки, нібито для розбудови господарського життя Румунії, сприяли радше совєтським господарським інтересам.

Політична структура та суспільно - економічна організація Румунії є копією совєтської метрополії. Після ліквідації інших політичних груп, в 1952 році т. зв. Народний Демократичний Фронт, який складався з Румунської Робітничої (комуністичної) Партії і останків фронту Плуга (селянсько - комуністична партія), „здобув" 98.84% голосів, а у виборах 1961-го року — 99.77%. Ці цифри живцем взяті із совєтських виборів. Отже в Румунії панує комуністично - тоталітарний режим, у якому вся влада зосереджується в руках першого секретаря Робітничої партії, який є одночасно головою політичного бюра партії і „президентом" держави.

Після удержавлення індустрії, транспорту і банків в перших повоєнних роках, у березні 1962-го року проголошено, що в Румунії на три роки раніш, ніж передбачалося в пляні, завершено колективізацію сільського господарства. Православна, греко-католицька та протестантська Церкви змушені були зірвати всі зовнішні зв'язки, а священиків і проповідників цих Церков піддано цілковитій залежності від комуністичної партії.

Румунські збройні сили, які складаються із 300 000 бійців і старшин, 30 морських одиниць і 350 літаків, зорганізовані за совєтським зразком і вивінувані совєтським технічним матеріялом.

Румунія піддержувала активні економічні контакти із 80-ма країнами, але головна масна її експорту та імпорту плила до і із СССР.

Відкрите тертя між Букарештом і Кремлем почало зарисовуватися з незадоволення кількістю та якістю совєтських достав. Румунські комуністи не могли не бачити повної колоніяльної залежности своєї країни від східнього сусіда, але вони знаходилися під тиском совєтського молота, з одного боку, і ковалом румунських народних мас з другого. І румунська комуністична диктатура, поставлена в ролю Квіслінґа, змушена була використовувати лише різного роду нагоди, щоб послабити тиск совєтського молота та скріпити економічні зв'язки із Західньою Німеччиною, Англією, Францією, червоним Китаєм, для чого хрущовська співіснувальна теорія прекрасно надавалася.

Останній етап совєтсько-румунських взаємин стоїть під знаком поляризації комуністичного бльоку на совєтський і китайський, економічних труднощів всередині совєтської сфери впливів та нових спроб Москви інтеґрувати економічно свою сферу впливів.

У той час, коли в Москві розвивали теорію „злиття націй СССР", кували пляни про посилення цього „злиття" при допомозі реорганізації Совєтського Союзу на економічному принципі, який нівелював би політичні та етнографічні кордони складових республік, совєтські економісти працювали над подібним економічним пляном для всього совєтського бльоку. Ось для прикладу, „Вестник Московского Университета" (ч. 2, 1964) опублікував статтю, автор якої розглядає створення індустріяльного комплексу в басейні долішнього Дунаю, центром якого мала б бути велика сталеварня в Ґалаці. У склад цього комплексу мало б увійти 100 000 кв. км. Румунії, 38 000 кв. км. Болгарії і 12 000 кв. км. СССР. Ключ до цього „понаддержавного комплексу" мав би лежати в Москві.

Осмілений совєтсько-китайським конфліктом, провід румунської комуністичної партії став на становище, що КОМЕКОН повинен розвивати свою працю на базі повної суверенности держав совєтського бльоку і їх національних інтересів, бо, мовляв, намагання вибрати деякі функції господарського керівництва з-під керми держав і передати їх понаддержавним органам не відповідають принципам, які нормують співпрацю між соціялістичними країнами. Він підкреслює, що плянове керівництво народним господарством є одним з фундаментальних складників суверенности кожної „соціялістичної країн"; що із 14. комуністичних країн лише деякі належать до КОМЕКОН'у і що „інтереси світової пролетарської революції" вимагають не лише контактів з усіма комуністичними країнами, але й шукання форм, які втягали б у цей бльок інші країни; і що „злиття народів" і творення світового господарства можливі, згідно з ученням Леніна, лише після перемоги „пролетарської революції" у всьому світі.

Таке становище є своєрідною мішаниною совєтських і червоно - китайських поглядів, достосованих до потреб Румунії.

Останнім часом Букарешт розгортає дуже активну діяльність, що видно з поїздки румунських індустріяльних спеціялістів до Швеції в січні цього року, міністра нафтової й хемічної промисловости Фльореску в березні до Австрії, візити групи румунських спеціялістів електропромисловости в ЗДА в квітні, приїзду заступника міністра державного плянування Румунії в травні до ЗДА, підписаних італійсько - румунських і румунсько - французьких договорів про наукову й технічну співпрацю та інших дипломатичних і торговельних заходів.

Совєтські мілітарні бази на Балканах можуть, звичайно, кожної хвилини опанувати положення в Румунії, і ця країна різними вузлами ще зв'язана із совєтським бльоком. Головна розправа йде не між Румунією й СССР, а між червоним Китаєм і СССР. Але становище Букарешту послаблює намагання Москви консолідувати свої позиції в Европі. І це дразнить Москву, і вона на святкування 20ліття „визволення" Румунії (23-го серпня ц. р.) вислала лише державну репрезентацію, тоді як на відзначення такої ж річниці у Чехо - Словаччині приїхав особисто Хрущов.

Свідома головної небезпеки Москва атакує червоний Китай за його великодержавний шовінізм, розколювання міжнародного комуністичного руху. Але румунський калейдоскоп, хоч і на периферії цього змагу, реєструє та відбиває головні елементи проблем, які існують в комуністичному бльоці.

НА ТЕМИ ДНЯ

100-річчя народження М. Коцюбинського

Українська совєтська преса повідомляє про відзначення в Україні 100-річчя з дня народження письменника Михайла Коцюбинського. Воно дуже скромне: декілька нових картин і скульптур у Музеї Коцюбинського в Чернігові, де довгі роки жив письменник; відділ у Літературно-Меморіяльному музеї Коцюбинського з поповненням „нових матеріялів про зустрічі Коцюбинського з Леніним і Ґорьким"; кінофільм „Тіні забутих предків" — і жадного нового видання творів Михайла Коцюбинського. У всіх статтях на замовлення і навіть у декількох картинах підкреслюється зустріч українського письменника з Леніним та Ґорьким на острові Капрі, де М. Коцюбинський лікувався, отож то була цілком випадкова зустріч...

„Найпереконливішим фактом, що навіки засвідчив цінність творчости Коцюбинського, — читаємо в „Радянській Культурі" з 17 вересня, — є визнання його таланту великим Леніним". І далі: „Він був ворогом... націоналістів. Друзями ж його — особистими і духовними — були Ґорький, Франко, його вчителями — Чернишевський, Белінський, Толстой"...

Літературними вчителями Михайла Коцюбинського були в першу чергу французькі письменники-імпресіоністи, а з українського боку — Марко Вовчок, Іван Франко, Панас Мирний... М. Коцюбинський виявив себе великим мистцем українського слова і видатним стилістом; у той час один з його „друзів", Максим Ґорький, взагалі не визнавав існування української мови.

У високомистецьких творах М. Коцюбинський виявив себе, як український письменник з ліберально-народницькими поглядами — а проти таких поглядів боровся другий „друг" М. Коцюбинського — Ленін... Відзначення сторіччя з часу народження Михайла Коцюбинського совєтське „літературознавство" обернуло у фальшування творчости і навіть біографії співця українського села та українського минулого. (лп)

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(16)

Після Другого Всеукраїнського Військового З'їзду в Одесі сформовано за вказівками Луценка Одеський Український Гайдамацький Полк, який відіграв велику ролю в боротьбі з большевицькими загарбниками.

Після Другого Військового З'їзду, на якому Іван Митрофанович був делеґатом від Одеської округи, обрано його в Українську Військову Раду та на члена Центральної Ради, того парляменту України. На його пропозицію на з'їзді, в якому брало участь понад три тисячі делеґатів, вибрано мене значною більшістю в члени Всеукраїнського Військового Генерального Комітету. Сам він лишався звичайним членом, але до президії З'їзду виставив кандидатуру члена Одеської військової ради Ілька Гаврилюка, який у президії, часами як головуючий на з'їзді, працював за вказівками Луценка.

Після цього з'їзду Іван Митрофанович переніс свою діяльність до Києва. Тут він став одним з лідерів партії Соціялістів-Самостійників, ще в той час, коли більшість Центральної Ради та всі провідні українські партії стояли за федерацію народів колишньої російської імперії. Згодом Іван Митрофанович став прихильником гетьманської ідеї. Досить поважна група політичних діячів хотіла була висунути кандидатуру Івана Луценка на гетьмана, але він рішуче відмовився проти цього, уважаючи себе не підготованим для такого високого становища.

Згодом, коли гетьманом став генерал П. Скоропадський, Іван Митрофанович разом із своїм приятелем Миколою Міхновським старалися знайти стежки та можливість співпрацювати з ним, але їм не пощастило. Тож вони, хоч чесні гетьманці, а разом з тим і українські самостійники лишилися за порогом гетьманату. І. Луценко повернувся до Одеси, де цілковито віддався медичній практиці.

Користуючись охороною галичан, що були в австрійській армії, я кілька разів виїздив з Херсону до Одеси, де зустрічався з знайомими українськими діячами, а також з І. М. Луценком. Він дорікав мені за напрям херсонської газети „Дніпро", яку я видавав та редаґував з Малечою під збірним псевдонімом „Нестор Літописець". Напрям цієї газети був національно-державницький, а також соціялістичний.

Луценко не погоджувався з нашою критикою гетьманської влади, а властиво діяльности її уряду та різних органів влади. Він говорив, що з критикою треба бути обережним, щоб „з водою не виплеснути дитину". Під „дитиною" розумів він принцип гетьманської влади. На це я і мої однодумці в Одесі, як проф. Гордієвський, проф. Слабченко, д-р В. Пісняческий та інші, відповідали, що ми — проти гетьманату. Ми говорили, що до нас більше промовляють навіть ідеї деяких старих наших діячів-консерватистів, а саме ідеї конституційної монархії на Україні, на зразок англійської. Згодом Іван Митрофанович почав признавати нам рацію.

Десь у серпні 1918 року я востаннє побачився з д-ром Луценком в Одесі. Після того він припинив свою лікарську практику і знову кинувся у вир політичного життя. Спочатку організував українські національні елементи в Одесі та на Херсонщині для опору московсько-чорносотенній вакханалії, а пізніше брав діяльну участь в підготові повстання проти гетьмана Скоропадського.

Зустрівся я ще раз з Іваном Митрофановичем уже тоді, коли Директорія Української Народної Республіки була в Києві. Тоді вже точилася оборонна війна проти московських комуністів. Іван Митрофанович прийшов до мене в готель „Прага", почувши, що мене привезли з винницької лікарні, де я лежав хворий на запалення легень. Він явився не лише як земляк, але й як лікар. Оглянувши мене, попросив військового міністра, щоб той призначив спеціяльну лікарську комісію для оглядин мене.

Пізніше ми не раз зустрічалися у мене в готелі. Іван Митрофанович не раз говорив з журбою, що йому, гетьманцеві, довелося брати участь в поваленні гетьмана Скоропадського, щоб рятувати не так уже ідею гетьманату, як ідею української державности.

З наближенням большевиків до Києва, Луценко, мавши за шістдесят років, організував гайдамацький загін, з яким, верхи на коні, зводив з большевиками бої на Чернігівщині, а пізніше на Київщині. Не раз визначився хоробрістю. Гайдамаки, переважно старі одеські гайдамаки, дуже любили свого команданта. А він сам себе часто, жартуючи, називав „баштанником", кажучи, що коли українська держава стане існуючим фактом, повернеться на Херсонщину, щоб плекати кавуни.

Українська армія, відходячи під тяжкими ударами московської комуністичної та денікінської навали, опинилася в „чотирикутнику смерти". В перших бойових лавах невтомний Іван Митрофанович вів своїх гайдамаків, відбиваючись на всі сторони, часто йдучи в атаку без набоїв, щоб ціною крови відбити від ворога зброю та амуніцію.

Недалеко Старо-Костянтинова, коли гайдамацький загін Луценка атакував большевицький панцерний потяг, налетіла на нього большевицька кіннота. Гайдамаки билися, як леви, гинули, але не давалися в руки ворога живими. Мало хто вирвався з залізного кільця червоної кінноти. Тяжко поранений Луценко сховався поміж палями, зложеними біля залізниці, але большевики знайшли його і порубали на шматки.

Смертю героя загинув той, що все своє життя боровся за Україну, що проповідував гуманність, терпимість до людей різних політичних переконань. Згинув страшною смертю з рук віковічного ворога України — москаля з п'ятикутньою зіркою на лобі.

ВІКТОР ІВАНОВИЧ ГОШКЕВИЧ
(21. III. 1860-2. III. 1928)

Минуло вже понад 60 років, як я вперше побачив археолога Віктора Івановича Гошкевича. Тоді ми, херсонська молодь, зачитувалися його книжкою „Клады и древности Херсонской губернии". Ця книжка вийшла в Херсоні у 1903 році і викликала у нас романтичну зацікавленість рідними околицями.

ЗЛЕТ Ю. СУМА В КЛІВЛЕНДІ

ВСТАНЕ УКРАЇНА!

У 150-ту річницю народин Т. Шевченка українська сумівська молодь стейту Огайо відзначила свій п'ятий Злет Ю. СУМА в днях 13—14 червня на площі Нойрас Гров.

Злет розпочався в суботу о год. 9-ій прочитанням наказу дня і о 10-ій год. о. Семен Іващенко УАПЦ відправив польову Службу Божу та в проповіді благословив сумівську молодь і бажав успіху провести якнайкраще Злет під кличем „Встане Україна".

О год. 2-ій по обіді розпочались спортові змагання, а в вечері були ватри — „Сумівські Вогні". Все юнацтво вмаршувало на площу біля ватри, гості й родичі приглядались вже не перший раз, як сумівська молодь підготовляється до ватри. Командант Злету, Григорій Головка викликав кількох юнаків до підпалення „Сумівського Вогню", юнацтво співало сумівську пісню „Коли ввечір світять зорі". Григорій Головка мав святочне слово коло ватри. Старші юначки з Клівленду під керівництвом Наталки Онисько і Ірки Кострик виконали „Думи мої, думи мої". Старші юначки з Парми під керівництвом референтки Г. У. СУМА подруги Софійки Бурої, Олі Джуман і Ірки Янів виконали віш „Розрита могила". В розваговій веселій частині Клівлендське юнацтво виконало пісню „Давня весна", юначки з Лорейну під керівництвом курінної Марусі Головацької виконали пісню „У діброві", юначки Клівленд - Парма виконали пісню „Розцвілася рожа". При ватрі голова Осередку СУМА ім. Тараса Шевченка в Пармі Роман Стахур висвітлив фільм Ц. У. СУМ-у, пояснення давав проф. Григорій Лінчевський. Закінчено перший день Злету Ю. Сума молитвою „Ніч вже йде".

Неділя 9-та год. рано Апель юнацтва, перевірка кадрів юнацтва, піднесення прапорів і Служба Божа, яку відправив о. Боднар з Української Католицької парафії в Клівленді. О. Боднар бажав сумівській молоді зберігати і плекати українську традицію і звичай. Під час Служби Божої сумівська духова оркестра „Трембіта" Осередку СУМА з Клівленду під мистецьким керівництвом проф. Романа Лесика грала церковні пісні.

О год. 2-ій по обіді Апель юнацтва, якого було дві сотні вже в нових одностроях. Бунчужний Степан Дзюба здав звіт Командантові Злету Григорієві Головці, а Г. Головка здав звіт членові Г. У. СУМА Теофілеві Цішкевичеві, Т. Цішкевич передав ведення Команді Злету.

Осередок СУМА ім. Тараса Шевченка в Пармі представив Злетові надання першого степення впорядників, якими були: Марійка Паньків, Ірка Янів, Тарас Стахур і Григорій Возняк та 13 юнаків і юначок, які здали іспити першого і другого степенів молодшого юнацтва.

Святочну промову виголосив голова Г. У. СУСТА суміве́ць Осередку СУМА ім. Гетьмана Богдана Хмельницького з Клівленду мгр. Богдан Футей про Тараса Шевченка.

О год. 4-ій розпочалась мистецька програма, що нею керував мистецький керівник Тарас Бурий.

Мандолінова оркестра Осередку СУМА ім. Гетьмана Мазепи з Кентону під керівництвом булавного юнацтва Волошука сподобалась усім.

Відділ ім. Ужгород 38 — Лорейн: виконав інсценізацію „Розрита могила".

Три рої молодшого юнацтва Осередку СУМА ім. Тараса Шевченка — Парма, під проводом Олі Джуман і Ірки Янів виконали „Рушничок" і „Ой волошки, волошки".

Танцювальна група СУМА — Кентон, під керівництвом Віктора Богуславського з Клівленду виконала „Козачок", „Подільський козачок" і „Кину кужіль".

Духова оркестра „Трембіта" Осередку СУМА ім. Гетьмана Богдана Хмельницького з Клівленду під мистецьким керівництвом проф. Романа Лесика виконала в'язанки українських козацьких, стрілецьких і повстанських пісень.

Рій старших юначок „Спартанки" — СУМА Парма виконав уривки з „Посланія" під керівництвом референтки ГУ СУМА подруги Софійки Бурої, а танцювальна група того самого Осередку виконала два танки під керівництвом Віктора Богуславського.

Вільноручні вправи виконали юначки Осередку СУМА Кентон під керівництвом виховниці подруги Анни Юськів.

Юнацтво Осередку СУМА — Клівленд рецитувало Шевченків „Суботів" під керівництвом голови Осередку СУМА Василя Мудрака, а юнацтво того самого Осередку мало заключну точку в'язанок українських танків під керівництвом Віктора Богуславського.

Клівлендська дружина „Скала" і з Парми дружина „Дністер", грали в копаний м'яч. Опісля роздано переможцям трофеї, що їх уфундували наші установи і підприємці. Фундаторами були: Українська Кредитова Спілка „Самопоміч" $25, Хор ім. Тараса Шевченка $25, Хома Володимир $30, Футей Петро $25, Ільчишин Василь $10, Василик Теодор $10. Інж. Лагошняк Василь уфундував статую Тараса Шевченка переможцеві, що найбільше здобув точок.

При роздачі трофеїв переможцям, що їх вручали: Григорій Головка — командант Злету, Мирослав Почтар і Олег Вербенець — спортові референти, були на трибуні голови Осередків СУМА Клівленд — Парма Василь Мудрак і Роман Стахур та булавні тих Осередків Ю. СУМА Теофіль Цішкевич і Теодор Джуман. Командант Злету Ю. СУМА Григорій Головка відзначив юначок з Осередку СУМА — Парма за їхню відданість спортовій діяльності. Клівлендських юнаків також відзначив за перемогу.

На ліквідаційному засіданні команди Злету, який відбувся 11-го липня, було підсумовано всі успіхи і недоліки. — Команда Злету призначила на фонд „Крилаті" — орган Ю. СУМА $ 48.89 і на Визвольний Фонд $ 40.00.

26-го липня на Радіо Програмі Визвольного Фронту, що нею керує сумівець Степан Зорій, команда 5-го Злету Ю. СУМА Округи Огайо висловила щиру подяку всім фундаторам і жертводавцям та Батьківським Комітетам Ю. СУМА Клівленд — Парма та всім тим, які морально і матеріяльно допомагають у розвиткові сумівської молоді.

Володимир Кметь

ПОВІДОМЛЕННЯ

У ЗВ'ЯЗКУ з участю представництва Українського Народного Союзу в 78-ій річній конвенції Національного Братського Конґресу Америки, яка відбудеться в Сіятел, Вашингтонського стейту, в днях 27-30 вересня 1964 р., члени Екзекутиви УНСоюзу відвідають ряд найдальше на Захід і Північ висунених, союзових осередків, де стрінуться з місцевими українськими союзовими громадами.

ГОЛОВНИЙ предсідник Иосип ЛИСОГІР відвідає громади в Омага, Сіятел, Портленд, Сан Франциско і Лос Анджелес, а головний секретар Ярослав ПАДОХ громади в Денвер, Сіятел, Ванкувер, Едмонтон, Міннеаполіс, Вінніпег і Торонто.

ЗУСТРІЧІ З ГРОМАДЯНСТВОМ ВІДБУДУТЬСЯ В НАСТУПНІ ДНІ:

СУБОТА, 26-го ВЕРЕСНЯ:

Денвер, Колорадо: о год. 7-ій веч. в „Пластовім Домі" при вулиці Пекос і 41-ій Аве. Зустріч з Членами УНСоюзу і Громадянством. Після Зустрічі гутірка при перекусці.

Омага, Небраска: о год. 7-ій вечером, Зустріч з Управами Відділів і Членами УНСоюзу, а після того БЕНКЕТ у приміщенні церковної домівки при Марта і 16-ій вул.

НЕДІЛЯ, 27-го ВЕРЕСНЯ:

Сіятел, Вашингтон: 2 год. по пол. в концертовій залі Олимпік Вестерн Готель, заходами УНСоюзу відбудеться **КОНЦЕРТ-ФЕСТИВАЛЬ** Братського Конґресу за участю української танкової і співочої групи з Ванкуверу, під кермою **п. А. Криппс.**

4:30 по пол., після Концерту, зустріч з Членами УНСоюзу і Громадянством в приміщенні Олімпік Вестерн Готелі.

СЕРЕДА, 30-го ВЕРЕСНЯ:

Портленд, Орегон: год. 7-ма веч., зустріч з членами УНСоюзу і громадянством в залі укр. прав. церкви св. Івана, при 8014 SE 16th St.

Ванкувер, Брит. Колюмбія: 7:00 год. вечора, Зустріч з членами УНС і Громадянством при вечері в ресторані Lucky Strike Motor Inn при 3490 Kingsway.

П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЖОВТНЯ:

Сан Франциско, Каліфорнія: Зустріч з Управою 486-го Відділу УНСоюзу о год. 7:00 вечером в залі Української Католицької Церкви, 857 Джірард вул.

Едмонтон, Альберта: 6 год. веч., Наради з Відділовими Урядовцями УНСоюзу.

8:00 год., Зустріч з Громадянством і Членством УНСоюзу в залі УНО при 10629 — 98 вулиця.

СУБОТА, 3-го ЖОВТНЯ:

Сан Франциско, Кал.: 5:00 год. по пол., Зустріч з Членами УНСоюзу і Громадянством в залі Укр. Кат. Церкви при 857 Джірард Ст., а після зустрічі вечеря з представниками громадських установ.

Міннеаполіс, Міннесота: 3:30 по пол. Організаційні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу.

7:30 вечора в авдиторії школи св. Константина **ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ,** заходами УНСоюзу і Міннесотського Відділу УККА.

НЕДІЛЯ, 4-го ЖОВТНЯ:

Лос Енджелес, Каліф.: 2:00 год. по пол. в Українськім Культурнім Осередку при 4315 Мелроз Аве. відбудеться **ЗАГАЛЬНЕ СОЮЗОВЕ І ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ.** О год. 6-ій вечером в Michael's ресторані на розі Ґілгирст і Лос Фелиз вулиці відбудеться вечеря. В Зустрічі і вечері візьмуть участь відомі голівудські артисти-українці Джек Піленс, Ник Адамс і Майк Мазуркі.

Вінніпеґ, Манітоба: 6-та год. вечора в Авдиторії УНО при 935 Мейн вул. відбудеться **ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ-БЕНКЕТ** для відмічення 70-річчя УНСоюзу та 20-річчя 445-го місцевого Відділу УНС.

ПОНЕДІЛОК, 5-го ЖОВТНЯ.

Торонто, Онтеріо: Організаційні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в залі УНО при 296 College St. Початок о год. 7-ій веч.

ТРЕБА сподіватися, що місцеве членство УНСоюзу та ширше громадянство візьмуть громадну участь у цих зустрічах з представниками УНСоюзу, до чого їх оцим запрошуємо.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО В АВСТРАЛІЇ

На австралійському континенті українське шкільництво веде свій початок з 1952-го року. Почалось воно з першої кляси. В тому була може найбільша помилка, бо все старше і найцінніше, яке приїхало до Австралії з добрим знанням української мови (на свій вік) залишилось поза школою. Якщо ці річники на сьогодні збереглися при українстві, то треба це завдячувати молодечим організаціям Пластові і СУМові.

Так наше шкільництво з року на рік росло і на час десятиріччя в наших школах було дві тисячі учнів. Після того помічається деякий спад. На початок цього року було в наших школах близько 1 800 учнів.

Беручи формально, цей спад пояснюється меншим числом народжень в 1955-му і наступних роках. Якщо ж іде про схоплення дітей школою, то тут зовсім невідрадна картина, бо при всіх зусиллях, поза школою залишається 50% дітей. За останні два роки до першої кляси приходить коло 300 дітей. На 20-тисячну суспільність це незадовільно.

СТРУКТУРА

Рідна Школа має 7 кляс. Далі йде 2-річна Школа Українознавства на базі семи кляс. При кожній школі є Батьківський Комітет, обов'язком якого є забезпечити школу приміщенням, а вчителів оплатою (за годину 10 шилінґів — це щось коло одного американського доляра).

Вся Австралія поділяється на стейти. Учителі стейту обирають Стейтову Шкільну Раду. З'їзд учителів Австралії (делеґатський) вибирає Центральну Шкільну Раду, яка і керує Стейтовими Шкільними Радами. Всі працівники Шкільних Рад (і центральної) працюють безкоштовно.

В теперішню пору маємо в усіх школах 1 800 учнів і студентів. З них 80 в Школах Українознавства, 12 у педагогічній школі, а решта в рідних школах (7-річках). Всього учителів працює 132. Навчання релігії ведуть священики обох віровизнань. Шкіл при церквах у нас немає, як і нема цілоденних католицьких шкіл (укр.). Всі школи мають навчання в суботу: навчання по клясам триває: 1 - 3 кляси по 3 години; 4 — 4 години і 5 — 7 по п'ять годин. Школи Українознавства і Педагогічна — по 4 години.

ФІНАНСОВА БАЗА

До Центральної Шкільної Ради є внески від кожного учня річно 2 шилінґи. Звичайно, це мінімальна сума на дрібні видатки.. В останній рік практикували всегромадську збірку на шкільництво — це дало коло 200 фунтів.

ВЧИТЕЛЬСЬКІ КАДРИ

Маємо поважну проблему забезпечити шкільництво на майбутнє вчителями, бо старші відходять. Розв'язуємо це питання так, що учні, які закінчили Школи Українознавства, практикують при старших учителях, а через деякий час працюють самостійно під керівництвом старших.

У Вікторії маємо дворічну Педагогічну Школу із студентів, які закінчилли Школу Українознавства. Школа ця вечірня (раз у тиждень), бо більшість їх учиться в австралійських школах.

Дехто каже, що наші діти не хочуть читати українських книжок. Я думаю інше. Вони радо читають, якщо ті книжки цікаві для їх віку. Але наша дитяча література вбога й ... дорога, бо малотиражна. Запобігти цьому може лише об'єднання шкільництва під одним керівництвом. Тоді всі проблеми буде легше розв'язати, бо будуть для того засоби.

Відрадне в нашому шкільництві в Австралії є те, що громадська думка твердо стоїть на становищі єдиної системи шкільництва в Австралії без усяких поділів. Стоїть на тому твердо і наша Централя — Союз Українських Організацій Австралії.

Коли я читаю про великий здвиг українців в Америці на відкритті пам'ятника Т. Шевченкові, то мені радісно. Але коли задумуюсь, що на тому континенті немає єдности в шкільництві, то мені сумно. Якими словами назвав би нас наш Пророк, якби міг заговорити до своїх живих земляків? Напевно сказав би „Мені однаково" чи стоїть цей пам'ятник чи ні, але „неоднаково мені", що Громада не може створити умов для Шкільної Централі, яка зробила б усе можливе, щоб навчити молоде покоління читати і розуміти Його святу книгу — КОБЗАР.

І. Брозницький

З НАШИХ БУДНІВ

ПОЧИНАЄМО СЕЗОН

Так, як і годиться, осінній мистецький сезон у нашій Метрополії запоґаткувало красне жіноцтво, а саме дві наші мисткині: Аркадія Оленська - Петришин виставкою своїх абстрактів у Бодлі ґалерії на Медісон Евню, і гостя з Швайцарії, Зоя Лісовська, виставкою картин у залях Літературно - Мистецького Клюбу. Вперше після вакацій зійшлись прихильники мистецтва і самі мистці, щоб пооглядати картини та й самих себе, порахувати, хто з нас ще зостався в живих, а кого вже немає...

Виставка п-ні Лісовської це була перша клюбова імпреза, що відбулась уже без нашого незабутнього голови, сл. п. Сергія Литвиненка. Його неприявність відґувалась нестерпним, болюґим поґуттям сумної істини, що дорогий наш Сергій не виїхав собі на тиждень до Гантеру, щоб відпоґити перед відкриттям сезону й набратися свіжих сил, і що в наступну п'ятницю він буде, як звиґайно, назад на своєму пості... Ні-ні! — промовляла жалобною мовґанкою кожна осиротіла скульптура, кожна картина, кожна стіна і закутина в Клюбі: Сергій уже ніколи сюди не вернеться, і всю роботу прийдеться тягнути нам самим...

П'ятницеві наші веґори заплановано розпоґати веґіркою, присвяґеною пам'яті покійного голови, але тут зустріла нас невдаґа: під ґас вакацій, на Флориді, поважно занедужав теперішній наш голова, Борис Павловиґ Ржепецький. І хоґ він уже поправляється, славити Бога, міцніє та й мужніє, проте з веґорами мусимо підождати, поки цілком не видужає, — ґого йому від душі всі бажаємо! А тоді вже пошануємо посмертною виставкою скульптур та жалобним веґором Сергія Литвиненка, а потім Нестора Городовенка, які відійшли від нас цього ґорного літа, ніби змовились — майже нараз!.. А тоді, після цих сумних шанувань, хіба прийдуть вже до голосу письменники - гумористи.

На веселішу нуту поґинає свою діяльність наш Оперовий Ансамбль під керівництвом невтомного Лєвка Рейнаровиґа, який поставить 4-го жовтня ц. р. в залі Фешен Інституту безсмертну „Наталку Полтавку", при уґасті таких видатних співацьких сил, як Марта Кокольська, Ганна Шерей, Лев Рейнаровиґ, Іван Гош, ну, та й молодий Ярема Шуган з групи гірняків пристав тепер до Ансамблю, за що дасться йому кредит (бо готівкою Ансамбль не грішить...).

„Наталка" піде в поставі режисера Теодора Федоровиґа, жертвенного і скромного трудівника української сцени, мого рідного земляка з табору „Орлик" у Берхтесґадені, де вони обидва з покійним О. Тимґенком створили були таборовий театр, хоґ у ґаражах, але на високому мистецькому поземі. Саме в цьому році Т. Федоровиґ святкує 45-ріґґя своєї праці в українському театрі, і при його сімдесятоґці дай йому Боже в такому доброму здоров'ї й гарному самопоґуванні, яке ніколи його не опускає, заграти ролю Возного з „Наталки Полтавки" і на своє театральне 75-ріґґя!

Ікер

ПОДЯКА

Всім, хто виявив мені своє співчуття з приводу смерти мого Невіджалуваного ЧОЛОВІКА

ІВАНА МИРОШНИЧЕНКА

що помер 11-го липня 1964 року в Ню Йорку, складаю мою сердечну подяку.

Дякую Високопреподобним — о. Протопресвітерові Л. Весоловському й о. М. Рибачукові за відправлення Панахиди й за участь в похороні.

Дякую П. Голові Виконного Оорґану УНР Миколі Лівицькому, Голові ОбВУА д-рові І. Козакові, Представникам Організацій, всім ВП. Приятелям Покійного й всім Громадянам, які щирими словами попращали Його, тим, хто зложив вінки й квіти на домовину Покійного, й відпровадили Його в останню дорогу.

Дякую п. Борисові Ржепецькому за велику поміч в уряджені похорону то ПП. Ользі й Іванові Лютим-Лютенко за труд при урядженні тризни в Бавид Бруку.

Рівнож дякую похоронному заведенню Петра Яреми за добре й дуже совісне переведення похорону.

АДЕЛЯ МИРОШНИЧЕНКО з Родиною

Замість квітів на могилу нашої Землячки
бл. п. ЯРОСЛАВИ МИКИТИ ЗАХАРЯСЕВИЧ
складаємо $15.00 на Українські Сироти в Европі.

Родині Покійної, шлемо сердечні співчуття.
Михайло, Лідія і Теофан ВОЛОСЯНСЬКІ

Cosmos Parcels Express, Corp.

39 SECOND AVENUE (Ріг 2-ої вулиці) NEW YORK 3, N. Y. Тел.: AL 4-5456

ВИСИЛАЄ

пачки з матеріялами і пачки харчові

в УКРАЇНУ і інші РЕСПУБЛІКИ СССР ПАЧКИ до РУМУНІЇ. — ПАЧКИ І ГРОШІ до ПОЛЬЩІ через РЕКАО і рівнож висилаємо АВТА, МОТОЦИКЛІ, ХОЛОДІЛЬНИКИ, ТЕЛЕВІЗОРИ, РАДІО, МАШИНИ до ШИТТЯ і ПРАННЯ та інші речі.

ҐАРАНТОВАНА ДОСТАВА

Маємо на складі великий вибір товарів по уміркованій ціні. Приймаємо замовлення з-поза Ню Йорку.

Відкрито: ЩОДЕННО від 9-ої рано до 7-ої вечора

СУБОТА до 5-ої — НЕДІЛЯ до 3-ої по пол.

DNIPRO 698 Sanford Ave. Newark, N. J.

Крамниця відкрита кожньої неділі від 10-ої рано до 1:30 год. „Низькі ціни, чемна та скора обслуга"!

Праця
HELP WANTED MALE

ПОШУКУЄТЬСЯ
ДЖЕНІТОРА
до 44 апартам. дому на долині міста Ню Йорку. Дуже добра платня та 4 кімн. помешкання.
Телефонувати SP 7-8710

ПОТРІБНИЙ
ДОСВІДЧЕНИЙ
КУШНІР
Tel.: TO 7-5379

Розшуки

Пошукую
ВАСИЛЯ ГЕРМАНА
з села Милования, який перед війною учителював в західній Польщі. Маю для нього важну вістку від родини з Милования. Хто знав би про нього або сам прошу зголоситись:
Михайло БУБНА
235 Pine Street
Philadelphia 6, Pa.
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Праця
HELP WANTED FEMALE

Пошукую талановиту
ДІВЧИНУ-ЖІНКУ
до постійної праці при шитті в сальоні моди. Добрі умовини праці.
Телефонувати:
HU 3-9121 in Newark or
376-1633 in Springfield, N.J.

ПОШУКУЄТЬСЯ
співробітниці
що знає англійську і російську мови, для постійної праці в бюрі в м. Гартфорд, Конн.
Писати на адресу:
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
643—47 Albany Avenue
HARTFORD 12, Conn.
Tel.: CH 7-5164

Theater

4-ий ВЕЛИКИЙ ТИЖДЕНЬ
А. ЧЕХОВА
„ПОЄДИНОК"
з участю акторів МХТ. Також:
„ЛЕБЕДИНЕ ОЗЕРО"
з участю Галини Уланової і корде балету Великого Театру.
Вся програма в барвах.
CAMEO
8-ма Ave. і 44-та вул. JU 6-8534

ВІДОЗВА
ДО УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ І УЧАСНИКІВ VII КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

В 1967-му році Канада святкуватиме столітній ювілей своєї державности. Українці були свідками і учасниками понад 75 років цієї державної історії — років найбільшого і найславнішого розвою і розросту цієї країни, бо перші наші іміґранти почали приїздити до Канади від 1891 року.

У першій світовій війні (1914-1918) тисячі українців Канади добровільно зголошувалися до активної військової служби у Збройних Силах Канади, хоч уряд, не знаючи нас, трактував більшість українців як небажаний, а то й ворожий елемент. В цій війні Пилип Коновал, який недавно помер в Оттаві, здобув найвище відзначення Британської Імперії — Хрест Вікторії за геройство в боях проти німців на Західньому фронті.

Від часу першого українця-поселенця в Канаді українці добровільно зі зброєю і в кожний можливий спосіб брали участь в обороні Канади, її державности, незалежности і всім нам улюбленої волі.

В другій світовій війні (1939-1945) в Канадійських Збройних Силах служило 40 до 50 тисяч канадійців українського роду (слово бриґадира Трудо), а коло 10.000 їх були охоплені списками Союзу Українських Канадійських Вояків СУКВ-UCSA).

В Канаді є також десятки тисяч колишніх вояків (ветеранів) інших військових формацій (Армії УНР, Галицької Армії, УСС-си, Карпатські Січовики, УПА, І Українська Дивізія УНА), польської армії та інших союзних армій, які в той чи інший час, там, де знаходилися і так, як могли, зі зброєю в руках служили в основному тим самим ідеалам волі, свободи, справедливости і демократії, якими вони живуть тепер у Канаді, будучи громадянами цієї всім нам любої прибраної Батьківщини.

Число всіх українців колишніх вояків (ветеранів) у Канаді точно устійнити тяжко без докладних дослідів, але на підставі провізоричних розшуків Союзу Українських Канадійських Ветеранів (СУКВ-UCVA) — це число доходить до 75, може й 100 тисяч.

З нагоди століття Канади і роковини, які Канада буде відзначувати, Союз Українських Канадійських Ветеранів приготовляє до видання Золоту Книгу, в якій буде Список (імена і адреси) всіх тих, які будь-де і будь-коли служили у збройних силах і тепер живуть у Канаді. Щоб допомогти нам цей список зібрати, Всеканадійська Рада Союзу Ветеранів звертається до всіх українців у Канаді, до всіх організацій, до церковних громад, до всіх священиків-настоятелів та всіх отців-парохів, до всіх Складових Організацій КУК і по-одиноких їх Відділів, зібрати по всіх околицях імена і адреси тих, що служили у збройних силах і пересилати їх на адресу генерального секретаря СУКВ:

Ukrainian Canadian Veterans' Association, B. Panchuk — Secretary Keneral, 9061 — 12th Ave., Ville St. Michel, Montreal 38 Que.

Всеканадійська Рада Союзу Українських Канадійських Ветеранів (СУКВ - UCVA)

ОНТАРІО: С. Павлюк, Д. Базунко, Я. Погорецький, А. Лазарович, Ю. Романик і П. Смильський.
КВЕБЕК: Б. Панчук і В. Вікарчук.
САСКАЧЕВАН: П. Воробець і В. Юзик.
АЛБЕРТА: Б. Михалишин і Д. Мельник.
БРИТІШ КОЛЮМБІЯ: В. Еленяк і І. Трач.
МАНІТОБА: І. Карасевич, П. Окраїнець, П. Вах, Р. Брик, І. Юзик, Н. Маланчук.

Українська хроніка

● **Панна Квітка Куппір,** молода українка з Монтреалю, захистила докторську дисертацію в університеті в Бордо, Франція, під назвою „Політичні ідеї Франсуа Моріяка". Повернувшись до Канади, вона розпочала викладати французьку мову в університеті у місті Вікторія.

● **У Мельборні, Австралія,** відбувся літературний вечір, присвячений пам'яті М. Рильського, М. Зерова, Ю. Клена та інших українських поетів, а також було вручено 40 жертводавцям нове видання — книжку „Безсмертні".

● **З'їзд українських письменників в екзилі** організує Об'єднання „Слово" в Ню Йорку. З'їзд відбудеться в днях 25-27 грудня та закінчиться літературним вечором для широкої публіки.

● **Українець Володимир Зиневич пожертвував 100 австралійських фунтів** на фонд купівлі ковдр для старих людей — про нього та про його шляхетний жест повідомляла газета „Геральд" у Мельборні, Австралія.

● **У Києві** побувала делеґація українських вчителів з Польщі, в складі 25 осіб. Вони оглянули Київ, а також були на Курсах підвищення кваліфікації, на яких викладали українську мову та ... „Історію комуністичної партії".

● **Мале шведське містечко** Крістінегами, за 100 миль на захід від Штокгольму, дістало в дарунку від славетного 83-літнього еспанського маляря і скульптора Пабльо Пікассо, модерніста, високу на 45 стіп скульптуру на зразок індійських стовпів-тотемів, яка стане в гарному романтичному закутку. Місто має заплатити тільки за матеріял і працю при встановленні пам'ятника, кругло 20,000 долярів.

Відбулася українська релігійна проща до Люрду у Франції

Люрд, Франція. — Декілька сотень українців - католиків із Франції та Англії, очолені Владикою Кир Августином з Лондону, взяли цього року участь у щорічній прощі до чудотворного Люрду. Український похід відбувся під транспарентом „Україна", що й відмічала місцева преса, як і красу релігійної відправи та українського церковного співу. Кожен з наших прочан привіз із Люрду пляшечку із свяченою водою та незабутній спогад про місце, де тисячі хворих шукають оздоровлення, а занепалі духом підкріплюють себе духово. Місцева французька преса підкреслювала, що велика українська група „приїздила молитися за визволення України".

Італійські комуністи за Москву і проти Пейпінґу, але проти метод Хрущова

Рим. — Італійська комуністична партія, найповажніша з компартій у вільному світі і тому надзвичайно впливова в міжнародному комуністичному русі, вислала окремі делеґації до Чехословаччини і Румунії та вишле їх ще до Польщі і Мадярщини, щоб з'ясовувати тамошнім комуністичним вожакам своє становище до московсько - китайського конфлікту та шукати собі союзників. Наступник померлого лідера італійських комуністів Пальміра Толіятті, Луїджі Льонґо, заявив, що в ідеологічному спорі між московськими і китайськими комуністами він займає сторону москалів, але погоджується цілком із становищем Толіятті, який у своєму передсмертному меморіялі таврував Хрущова за брак різних реформ всередині Совєтського Союзу та за шукання розгри з Пейпінґом по лінії „засуду". Толіятті, який поїхав був до СССР на наради з большевиками, не встиг бачитись безпосередньо з Хрущовим. Проте той його меморіял врятувався і італійські комуністи оприлюднили його. Луїджі Льонґо заявив, що італійські комуністи візьмуть участь в зібранні делеґатів від 26-ох компартій 15 грудня ц. р. у Москві, але він буде боронити там становище Толіятті.

Вступайте в члени УНСоюзу!

INTERTRADE EXPRESS CORP.
Вільні від мита ХАРЧОВІ ПАЧКИ НА Україну СССР

Пропонуємо Вам смачні харчові пачки Вашим кревним в СССР. Харчові продукти найкращої якости і Ваші дорогі будуть дуже вдоволені. Наш вибір цього року є більший, як коли передтим, все від ґросерій, пшенична мука, риж, смалець і т. д. до найкращих делікатесів. Маємо стандартові харчові пачки або можемо зробити Вам цілу пачку, залежно до Вашого бажання. Достава до 3 тижнів повністю ґарантована і забезпечена. Всі пачки доставлені абсолютно даром. Авторитетні чинники в СССР підкреслюють, що кожна особа може дістати кожну кількість пачок без обмежень. Ось кілька взорів з нашого каталогу:

IT-23 $21.00
11 lbs. пшен. муки, 11 lbs. рижу, 5½ lbs. смальцю, 2½ lbs. паленої кави, 1 lb. рослинної оливи.

IT-9 $23.00
6½ lbs. пшен. муки, 11 lbs. цукру, 2¼ lbs. паленої кави, 4½ lbs. рижу, 4½ lbs. спорош. молока, 1 lb. найліпшого чаю.

IT-5 $22.00
11 lbs. рижу, 11 lbs. вудженої шинки, 2 lbs. сардинків в оливі.

Прошу питати за нашим, вільним від оплати каталогом з найбільшим вибором харчових продуктів і багато інших, вільних від мита, дарунків, як дуже гарні англійські текстилі, черевики, убрання, домашні приладдя, холодільники, машини до прання, шиття і т. д.

Якщо Ви хочете самі купити для своєї пачки товари, все, що треба зробити, це принести пачку до нас або вислати поштою до нас. Всі пачки відсилається до 48 годин по одержанні Вашої вплати.

ГРОШІ до СССР

ПОВНА ҐАРАНТІЯ
ДОСТАВА ДО 2 ТИЖНІВ
ПОВНА ВИПЛАТА
БЕЗ ВІДТЯГНЕНЬ
ПІДПИСИ ВІДБОРЦЯ
Ставка: 9 рублів — $10.00
Оплата: до $30.00 — $2.75
Понад $30.00 — 10%

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd St. Suite 202
NEW YORK, N.Y. 10010
Tel.: YU 2-1530

Маємо практику в обслузі тисячів українців вже понад 10 років. Даємо найкращу охорону і забезпечення.

Урядові години: Понеділок до п'ятниці 9-5:30; субота 10-1. Закрито в неділі.

Real Estate

OZONE PK.
NEW! NEW!
2 FAM. BRICK
$32,750
2 CAR GARAGE
5 & 5 ROOMS
GAS HOT WATER HEAT
1-FARE ZONE
Model Open Sat. & Sun.
NEAR SHOPS
SCHOOL &
TRANSPORTATION
103-32 98th Street
OZONE PARK, N. Y.
Liberty Estates
VI 6-3700

ПОСІЛІСТЬ
Мусить бути продана. 209 акр., новий дім, інші будинки, 8 акр. озеро, $55,000. Фарма 21 акр, 7 кім. дім, 2 лазнички, огрівання і т. д. Гарне положення $13,500.
C. MASSOTH
Kerhonkson, N. Y.

Східня секція Ню Йорку
2 РОД. МУР. ДІМ
Вповні змодернізований на продаж. Доскон. сусідство.
Call Mr. FLESSIG
DE 8-0526 or PE 6-1180

В БІБЛІОТЕЦІ „ВЕСЕЛКИ", дитячого журналу появилась друком книжечка
Ірини НАРІЖНОЇ
Казка про трьох ведмедиків
Ілюстрації й обкладинка Петра ХОЛОДНОГО
Ціна: 0.50 дол.
Замовлення і належність просимо надсилати до:
SVOBODA
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N.J.

BARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3556, New York City
Всі шкільні підручники для парохіяльних шкіл і курсів українознавства на складі в Дніпрі.

Різне

Українське Висилкове Бюро
Roman Parcel Service
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430 — висилає — НАДАЛІ ПАЧКИ З ОДЯГОМ і ХАРЧЕВІ. Рівнож авта, холодільники, телевізори, машини до прання і шиття і т. д.
Урядові години: від 8:30-7 веч. Субота до 6-ої веч., в неділі від 10-3 по пол.

Rest & Boarding Homes

BOARDING HOME, N. J. in Country Setting, new modern home for ambulatory aged; large grounds with beautiful view, recreation room, large living rooms, TV, central dining room, home-cooking; 24 hours supervision. Private room $65 pr. week, semi private $50 pr. week. Opening Sept. 15. Make reservations now.
VALLEY VIEW MANOR,
Everitts town rd., Frenchtown,
N. J. 201 996-4112

ВІДПОЧИНКОВИЙ ДІМ ОЛЗЕНА
Для старших віком осіб — всі виходи у партеровому будинку — дім, який дасть Вашим найближчим рідним все те, що Ви хотіли б дати їм. Помірковані ціни. Запитайте, перевірте, переконайтесь.
Gibbs Pond Road, Nesconset near Lake Ronkonkoma
Тел.: 516 JU 8-5676

Business Opportunity

Пошукую
2-ий МОРҐЕДЖ
на 8 род. дім.
Brooklyn — Museum section.
Добрі умови.
Тел.: PR 3-1429

PROFESSIONAL PHOTO STUDIO, LONG ISLAND
Established 15 years. Rent — $116.50. 5 year lease. Good for 2-3 partners. This is an excellent buy. Must be seen to appreciate. Asking $3,250. For quick sale. Act now. Call owner VI 3-3605.

FUNERAL DIRECTORS

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

WALTER RAJCA
Директор Українського Похоронного Заведення
MIDDLESEX FUNERAL HOME
Обслуга щира і чесна.
Serving Central New Jersey, Plainfield, Somerville, New Brunswick Area.
528 Bound Brook Rd.
Middlesex, N. J. 968-3377

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається ПОХОРОНАМИ в ОТЕНТІ NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й вийнятна. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET (cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel.: HEnderson 4-5131

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

НА СВЯТА ДО СТАРОГО КРАЮ
M.S. BATORY
відпливає з Квібеку — 8-го грудня.
Скоріші відпливи з Монтреалю 13-го листопада.

Прямі відпливи 1965 р. до **ЛЕНІНГРАДУ** з Монтреалю 28-го травня

Мінімум в одну сторону до Гдині, туристична кляса ________ $226.00
275 фунт. багажу безплатно на особу.

Звертайтесь до Ваших місцевих Подорожних бюр або до
GDYNIA AMERICA LINE
220 Bay St., Toronto 1, Ont., Canada

АКРИ ВИСОКО СУХО **$749** за акр
Акуратно поміж New Sunrise Highway Extension і New York to Riverhead Expressway. Недалеко нова фабрика для шукаючих праці.
Не продаємо площ під будову, тепер там не має комфорту. Висока потенціяльна вартість ґрунтів на Лонґ Айленді вказує відразу купцеві, що варта інвестувати таку низьку ціну. Земля, яку ми продали 5 р. тому, за $99 за акр, коштує тепер $5,000 за акр. Хто був би тоді в це повірив? Хай Ваші гроші ростуть в розвиваючімся Лонґ Айленді. Не пропустіть цієї золотої нагоди. ІНВЕСТУЙТЕ ТЕПЕР!
$10.00 МІСЯЧНО ПІСЛЯ МАЛОГО ЗАВДАТКУ.
Дістанете негайно свій документ і папери права власности. Three Land Office, 729 Jericho Turnpike, Route 25, Three miles past Smithtown, and 2950 Jericho Turnpike, Route 25, 1 миля на схід від Smithtown By-pass, and 376 Jericho Turnpike, (Route 25), Selden. Спішіть, бюро відкрите кожного дня, включаючи неділі. Понад 50 років в земельному бизнесі.
K. H. LEEDS, LAKE RONKONKOMA, L. I.

Новість! Новість!
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
СОЛІДНА І ВІДОМА ФІРМА В АМЕРИЦІ З ДОВГОЛІТНІМ ДОСВІДОМ У ВИСИЛЦІ ЛІЦЕНЗОВАНИХ ПОСИЛОК В СССР
ПОВІДОМЛЯЄ:
ПОРУЧ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ НА ТОВАРИ СОВЄТСЬКОГО ВИРОБУ, ТАК ЯК;
АВТОМОБІЛІ • ХОЛОДІЛЬНИКИ ТЕЛЕВІЗІЇ І ДР.
ВИ МОЖЕТЕ ТАКОЖ ЗАМОВИТИ ДЛЯ СВОЇХ РІДНИХ І ЗНАЙОМИХ
ПОДАРУНКИ на ДОВІЛЬНУ СУМУ
БЕЗ КОНКРЕТНОГО ЇХ НАЗВАННЯ
для вибору самого відборця.
✓ Відборець не платить нічого
✓ Гарантована доставка.
Звертайтесь до Головного Бюра:
45 West 45th Street
New York 36, N.Y. Room 1101
Tel.: CI 5-7905

ВАМ ОПЛАТИТЬСЯ ЩАДИТИ У НАС.

Якщо Ви є консервативною людиною, Ви все хочете мати «більше для Вашої родини», тоді якраз у нас є місце для відкриття щадничого конта.

Вам сподобаються доходи, які ми виплачуємо від Ваших ощадностей.

Ваші ощадності у нас є обезпечені до $10.000.00 через агенцію Федерального Уряду. Вам сподобається наша мила і помічна услуга.

4½% PER ANNUM CURRENT RATE
ALL SAVINGS ACCOUNTS!

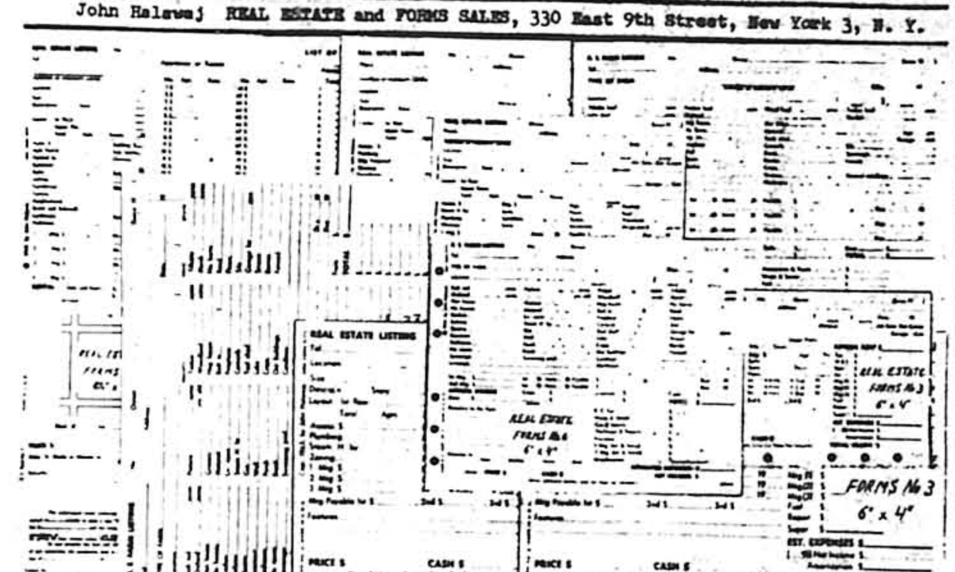

TRIDENT SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

• Miscellaneous •

REAL ESTATE FORMS SALE

John Halawaj REAL ESTATE and FORMS SALES, 330 East 9th Street, New York 3, N. Y.

Reg. U.S. Pat. Off.; (C) 1963 by John Halawaj, New York City

Dear Real Estate Brokers, and those who are engaged in the real estate business. The above illustrated real estate forms, are sizes to fit in the appropriate cabinet files or to carry in the pocket, as the case may be. The forms are provided with blank spaces to fill in most necessary particulars about real properties, which may be for sale, leasing, mortgaging, appraising, managing or other purposes to use listed.

These designed standard real estate forms are useful, and will be much of help to the real estate brokers and their staffs. You will be amazed, most of the forms ones you use couple of times, it will be hard to go along without it, and they are cheapper too, than you make your own, moreover it will contribute to expedite fast real estate office work.

REAL ESTATE FORMS - Price List

Item No.	Size	Description	Quant.	Price
1	8½" x 13"	50 Sheets	1 Pad	33.00
2	6" x 4"	Double listing cards	50 Cards	2.50
3	6" x 4"	Single " "	50 "	1.85
3-A	6" x 4"	1 and 2 Jamily listing cards	50 "	1.85
4	8½" x 11"	50 Sheets listing cards	1 Pad	2.75
5	8½" x 11"	50 Sheets	1 Pad	2.75
6	6" x 4"	Farms listing cards	50 Cards	2.25
7	6½ x 4 5/8"	Binder and 40 cards	1 Book	3.00
8	6 3/4" x 4"	40 Pages Note Book	1 "	1.25
9	6" x 4"	20 Separating cards	1 Set	1.25
10	6" x 4"	5 " "	1 "	0.35
1-A	8½" x 13"	50 Sheets prospectus forms	1 Pad	1.85
1-B	8½" x 11"	50 Sheets " "	1 Pad	1.50

The introductory offer of 13 different real estate forms only $25.00 per ordered set, sales tax, packing and postage to the orderor destination in the U. S. included in this offer, additional postage charge elsewhere, if any. Please make check or money order payable to John Halawaj and mail it together with your order to the above address.

Please allow time 2 to 4 weeks to deliver ordered forms, plus 3 to 5 days for transportation. In any event, the money will be cheerfully refunded without interest, if you do not receive your order.

ORDER FORM Date________196__

Enclosed please find $25.00 check/money order as full payment for introductory offer of (One set), 13 different real estate forms, and please mail To:

Name________________ Phone________________

Firm Name________________

Address________________

City________ State________ Zip Code________

Signature________________

(Please cut off on dotted line and mail it at once)